

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli](#); [Ann Kristin Carlström](#)
Ärende: VB: Svar: Frågor om samiskt kulturarv
Datum: den 30 januari 2019 14:57:06
Bilagor: [Samisk arkivverksamhet.pdf](#)

Dearvvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma
Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef
kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET
Box 90
981 22 GIRON / KIRUNA
Guossástallanbáiki / Besöksadress:
Adolf Hedinsvägen 58
Tel. 0980-780 48
www.sametinget.se

Från: Göran Sjöberg [mailto:goran.sjoberg@ajtte.com]
Skickat: den 30 januari 2019 14:03
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Kopia: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>; Elisabeth Pirak. Kuoljok <elisabeth.pirak-kuoljok@ajtte.com>
Ämne: Svar: Frågor om samiskt kulturarv

Hej Susanne,
Bifogat hittar du Ájttes svar på de frågor som vi fått angående ert och Isof:s
regeringsuppdrag att se över behovet av insatser för samiskt arkivmaterial.
mvh
/Göran

--

Göran Sjöberg
Enhetschef, Arkiv & Samlingar
Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum
Box 116, Kyrkogatan 3, 962 23 Jokkmokk
Tel: 0971-170 33
goran.sjoberg@ajtte.com
www.ajtte.com

Med anledning av Sametingets och Institutet för språk & folkminnets (Isof) regeringsuppdrag att se över behovet av insatser för samiskt arkivmaterial.

Ájtte museums synpunkter – Samisk arkivverksamhet, insatser och ansvar:

Som framkom på samrådsmötet på Ája den 4 oktober 2017 behöver arkivverksamheten som rör det samiska området stärkas med ökade resurser i form av pengar, personal och engagemang och att det tydliggörs vem som förväntas göra arbetsinsatser på arkivområdet samt vem som har huvudansvaret. Det är också viktigt att definiera vad som ingår i begreppet "samiska arkiv", hur samiskt material ska kategoriseras osv. Skälet till detta är enkelt: i de offentliga arkiven finns mycket information om det samiska folket, dess historia samt kring hur det icke-samiska samhället har hanterat de människor som levtt och verkar i Sápmi.

Det finns ett behov både av en statlig myndighet som har ett samlat ansvar för samiska arkivfrågor och en myndighet eller institution som har ett utpekat ansvar för insamling, bevarande och bearbetning av samiskt arkivmaterial. Det blir en grannlaga uppgift att utreda hur ansvaret ska fördelas och organiseras.

I sammanhanget vill Ájtte påpeka vikten av att stärka samiska institutioner som redan upparbetat arkiv och följaktligen också innehar kompetens och erfarenhet på området.

Ájtte har enligt stiftelsens stadgar bl.a. i uppgift att bedriva huvudmuseiverksamhet i Sverige för den samiska kulturen, innefattande forskning kring denna kultur samt att dokumentera, belysa och informera om den samiska kulturens utveckling och de samiska traditionerna. Det åligger stiftelsen särskilt att bl.a. vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar och det dokumentationsmaterial som har anförtrotts stiftelsen.

Museet har ändamålsenliga arkivlokaler tillgängliga och ser stora vinster att arbeta integrerat som ABM-institution. Det finns naturligtvis skillnader i det dagliga arbetet vid arkiv, bibliotek och museer men digitalt bevarande och tillgängliggörande av samlingar gör att det i mycket snabb takt uppkommer fler beröringspunkter än tidigare, vilket också skapar större möjligheter till tillgängliggörande. Det är också vanligt förekommande att samiska arkiv innehåller både traditionella pappershandlingar, fotografier osv men också reella bruksföremål och liknande som inte alls lika naturligt "passar in" på en enskild arkivinstitution.

Ájtte har under lång tid arbetat med arkivfrågor, ofta tillsammans med andra arkivinstitutioner t.ex. Landsarkivet i Härnösand och samiskt arkiv i Norge och Finland.

Det skulle vara en naturlig utveckling att ge stiftelsen ett nationellt samordningsansvar för samiska arkiv i Sverige och i förekommande fall också som depå för arkiv som entydigt definierats som samiska.

Blir det aktuellt med ett utökat ansvar för Ájtte inom det samiska arkivområdet måste nya resurser tillföras. Resurserna bör bestå både av kraftigt ökade ekonomiska anslag men också kompetensförsörjningen behöver säkerställas. Inte minst språkkompetensen är viktig i sammanhanget men också inom arkivkunskap och arkivpedagogik finns ett behov av förstärkning. För en långsiktig bra utveckling för verksamheten borde också minst en forskningsinriktad arkivarie finnas inom verksamheten samt beroende av omfattningen även ytterligare personal för vård och hantering av arkivsamlingarna.

Stiftelsen Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum har idag ingen särskilt utpekad uppgift kring de samiska språken eller något nationellt ansvar inom det samiska arkivområdet men inom arkivområdet har det trots allt bedrivits relativt omfattande verksamhet.

2003 bildade och byggde museet Ája - arkiv och bibliotek. Redan då var arkivfrågan aktuell och det fanns en förhoppning om att museet skulle få det nationella huvudansvaret över samiska arkiv. Byggprojektet var en stor satsning som kom att påverka museets verksamhet under lång tid. Ája-huset innehåller arkiv och föremålsmagasin, kontorslokaler, bibliotek och arkivlokaler, en konferensdel samt personalutrymmen. De tankar som föranledde bildandet sammanfattas kortfattat i Ájttes projektbeskrivning:

”För att svara mot de förväntningar som finns både inifrån det samiska och utifrån det svenska samhället, måste Ájtte göra sitt arkiv och bibliotek tillgängligt i mycket större grad än vad som sker idag. Tiden är nu mogen att bygga Ája – ett stort arkiv- och bibliotekscenter som ska kunna svara mot de krav på möjligheter till samisk forskning som ställs idag. Projektet har till syfte att förena flera samiska arkiv och bibliotek under samma tak med en nära koppling till Ájtte museum, både vad det gäller verksamhet och lokalisering. Detta borgar för att kvalité och kunskapsuppbyggande står i centrum. De nya lokalerna kommer att göra det möjligt att samla och öppna det samiska arkivet och biblioteket för en större publik som är intresserad av sin historia och sitt kulturarv.”

Några nya resurser eller utpekade ansvarsområden för samiskt arkivmaterial kom inte från nationella beslutsfattare. Idag använder museet lokalerna i den ordinarie verksamheten men en relativ stor andel av utrymmet disponeras också av externa intressenter. Ája har dragit till sig samiska hyresgäster, både myndigheter och verksamhet inom kreativa näringar. Det gör att Ája fungerar som en knutpunkt för samisk verksamhet i Jokkmokk.

Inför och efter byggprojektet inleddes flera EU-finansierade arkivprojekt (Ája – samisk arkivregistrering, 2002–2004 och Samlad samisk kunskap, 2005–2007). Inom projekten

gjordes omfattande inventeringar och digitaliseringsinsatser i svenska arkiv vilket bl.a. resulterade att ca 100 000 sidor arkivhandlingar om samiskt liv tillgängliggjordes. Projekten innebar en pionjärinsats och svarade både upp mot ett internt behov och en förväntan från det samiska samhället. Materialet finns idag tillgängligt vid Ája och vid Forskningsarkivet vid Umeå universitetsbibliotek. Ájttens förteckning över materialet har kompletterats av Forskningsarkivet: "Forska om samer – Digitala arkivkällor och litteraturtips".

Under åren 2005–2007 drevs EU-projektet "samiskt jojkarkiv". För att tillgodose det ökade intresset för traditionella inspelningar av jojk fanns ett önskemål inom ramen för projektet att kartlägga, kopiera och samla in jojkar som fanns spridda i olika arkiv. Att det samiska arkivmaterialet är spritt på flera arkiv gör det svårt för samer att få tillgång till det. Genom projektet finns idag 5 000 jojkar katalogiserade och sökbara i Libris databas, Kungl. Bibliotekets databas, som innehåller en specialdatabas enbart med jojk. Ájtte museums jojkar liksom Sveriges Radio Sápmis jojkar har digitaliserats, många andra jojkar finns i kopior vid Ájtte och kan lyssnas på i lysningsstationer i biblioteket. En utredning gjordes även om den upphovsrättsliga lagstiftningen i Norge, Sverige och Finland och betydelsen för jojk i arkiv.

Under 2006-2007 drevs EU-projektet *Recalling Ancestral Voices* som var ännu ett projekt vars syfte var att kartlägga det samiska kulturarvet. Denna gång fokuserades på den materiella kulturen och på vilka museer och institutioner som hade samiska föremål i sina samlingar. Institutionerna identifierades och de samiska föremålen dokumenterades. Förutom att lokalisera var att återföra kunskap en målsättning för projektet. Idag finns information om samlingarna och föremålen vid Ájtte museum och är sökbara digitalt och i pappersform: (<http://www.samimuseum.fi/heritage/svensk/Loppuraportti/Slutrapport.pdf>)

Ájtte tänker framåt och arbetar idag i ett stort projekt för att etablera konstnärers och slöjdares arkiv: Arctic Indigenous Design Archives (AIDA) är ett treårigt interregionalt samarbetsprojekt som inleddes 2017. Ájtte samarbetar i slöjdarkivprojektet med Sámi allaskuvla (Samisk Högskola) i Norge och Sámi arkiiva (Samearkivet) i Finland.

Arkivprojektets övergripande mål är att stärka och levandegöra samiskt kulturarv och att stärka kompetensen i entreprenörskap bland högskolans studenter på utbildningen i *duodje*. Ájtte arbetar med *duojára* (slöjdare, konstnärer och designer). I projektet skapas enskilda *duojára* arkiv där fokus inte är på föremål utan på andra arkivalier. Genom att bevara till exempel skisser, arbetsprover, foton, brevväxlingar och marknadsföringsmaterial uppmärksammas skapandeprocesser och slöjdfilosofier. De enskilda arkiven blir i sin tur utgångspunkt för högskolekurser, nya digitala läromedel och workshop bland unga.

Kort om de olika arkivmaterialen i Ájtte museums samlingar:

I museets arkiv finns arkivalier som rör den samiska kulturen och fjällregionens natur och kultur. Förutom ämbetsarkivet och personarkiven finns en relativt omfattande kopiesamling. Därutöver hyrs arkivplats ut till externa intressenter. Bildarkivet innehåller över 100 000 fotografier och av dessa är omkring hälften digitaliserade och en stor andel är tillgängliga i museets publika databas. I Ájttes arkiv finns ca 50 arkivbildare och av dessa är ett flertal sökbara i Nationella Arkivdatabasen – NAD.

Ájtte museums arkiv består av flera delar. 1) Ämbetsarkivet, 2) Enskilda arkiv, 3) Kopiesamlingen, 4) Uthyrning

1. Ämbetsarkivet

Ämbetsarkivet består av Ájttes egna handlingar som emanerat ur Ájttes verksamhet. Där ingår såväl traditionella dokument på papper som digitala handlingar, fotografier och ljudinspelningar.

2. Enskilda arkiv

De enskilda arkiven består dels av arkiv som skänkts till Ájtte och dels arkiv som deponerats hos museet. Föreningsarkiven är i huvudsak deponerade och man behöver föreningens tillstånd för att ta del av materialet. Personarkiven är alla skänkta till museet. En del av de enskilda arkiv som skänkts till Ájtte omfattar både traditionella arkivhandlingar, foton, filmer och ljudinspelningar.

3. Kopiesamlingen

Kopiesamlingen består till största delen av digitala kopior av arkivmaterial som lånats in och digitaliserats. Det mesta är kopior från Landsarkivet i Härnösand men också från Riksarkivet och en del andra institutioner. Till samlingen hör också t.ex. papperskopior av Nordiska museets fältarbeten. Ett större antal fotografier från Nordiska Museet, Uppsala universitetsbibliotek, Västerbottens museum, Moderna museet, ULMA, Musée De L 'Homme och Camebridge University ingår också.

4. Uthyrning av arkivplats

Ájtte hyr även ut arkivplats exempelvis till Sametinget och Sameskolstyrelsen. Enskilda personer hyr också utrymme av museet.

Jokkmokk 2019-01-30

För Ájtte museum

Elisabeth Pirak-Kuoljok
Tillförord. Museichef

Göran Sjöberg
Enhetschef Arkiv & Samlingar

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 16 januari 2019 11:37
Till: Kansli; Ann Kristin Carlström
Ämne: VB: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

----- Ursprungligt meddelande -----

Ämne: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Skickat: 16 jan. 2019 11:17

Från: Ann-Kristin <anki.blind@telia.com>

Till: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>, Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia: Ella-Britt Utsi Jannok <ellabritt.utsijannok@gmail.com>, Ulrika Jonsson <ulrikajonsson@gmail.com>, dan Fjällman <danfjallman@msn.com>

Hej

Arjeplogs Sameförening anser att det är viktigt att det finns en ansvarig myndighet för att bevara arkiv av kulturell karaktär.

Vi har ju idag Sametinget som ansvarar för fördelning av kulturmedlen.

Vi ser att det är naturligt att Sametinget blir ansvarig myndighet för att bevara våra samiska rikedomar i form av litteratur, o dyl. Och att det skapas finansiering för att bedriva uppdraget. inte några småkronor, utan ordentlig budget. Den samlade samiska kunskapen om språk, natur och levnadssätt har så stort värde för framtiden inte bara för samer.

Sapmi är ett geografiskt stort område.

För att bevara arkiv och få det tillgängligt till de olika områden, är vårt förslag att det blir två arkiv.

Att det finns i närheten av samiska studieorter.

Ett i Östersund och det andra i Jokkmokk.

Alternativ Umeå och Jokkmokk.

Och samarbete med befintliga museer som tex Silvermuseet.

Ann-Christin Blind
ordf. Arjeplogs Sameförening

> 16 jan. 2019 kl. 08:05 skrev Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>:

>

> <Utskick synpunkter samiska org.pdf>

Från: [Bágo Cálliidsearvi](#)
Till: [Ragnhild Lind](#)
Kopia: [Kansli](#); [Susanne Idivuoma](#); [Ellacarin Blind](#); [Johan Sandberg McGuinne](#); [Sara Inger Sara](#); [Lars Mattsson](#); [Anna Sofie Bull Kuhmunen](#); [Henrik Blind](#); [Irene Partapuoli](#)
Ärende: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv
Datum: den 31 januari 2019 19:39:17

Ang kulturarvsprop 12.2.3:

Bágo cálliid siebrie har tatt del av propositionen om å utrede et arkiv for samisk språk og skrift. Foreningen takker for muligheten til å komme med synspunkter ang forslaget.

Bágo velkommer et forslag som kan samle det samiske arkivmaterial som finnes på ulike institusjoner. Med arkivmaterial som betegnelse mener vi skrifter, lydopptak og handskrevne notater mm. Sápmi selv har behov av å ha tilgang til dette for mange grunner, det kan være personlige eller faglige, men viktigst er det at de mennesker som har bidratt til innsamlingen om f.eks språk og skrift har gjort en kulturhandling for fremtiden. Det må forvaltes vel og i overens med de etiske reglene som Sápmi til enhver tid bestemmer. Plasseringen av arkivet skal være i Sápmi, fysisk. Digitalisering er viktig for å være søkevennlig.

Sápmi må produsere egen historie og skape seg beretninger som kjennes sanne, relevante og ærlige. Etter hard forsvenskning og fremmedgjøring til eget språk, kultur og identitet er arkivmateriale verdifullt. Et folk som har sin historie og egne beretninger finnes! Sápmi må aldri komme i den situasjon igjen at vår kultur i fysisk og psykisk mening ikke betyr noe og/eller kan elimineres. Vår foreningen samler skrivende mennesker som i sitt virke behøver tilgang til materiale med beretninger. Ved visninger i Samernas bibliotek i Jokkmokk har vi blitt presentert for ferdige bokmanuser, både handskrevne og maskinskrevne, som burde bli bøker eller publisert. Bágo er ikke i tvil om at samlinger og arkiv er avgjørende kilder for forfattere og skribenter.

Sápmi er i dag kompetent og utdannet til å kunne jobbe med og bevare, akademisk bearbeide, produsere kunnskap og utvikle arkiv, samlinger og forvalte kulturarvet. I Norge finnes Samisk arkiv og Bágo tror at de kan utvikle, forbedre og komplimentere hverandre og berike Sápmi.

Vennlig hilsen Anne Wuolab, Bágo cálliid siebrie

> 16. jan. 2019 kl. 08:05 skrev Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>:
>
> <Kulturarvsprop. 12.2.3.pdf>

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 16 januari 2019 04:38
Till: Kansli; Ann Kristin Carlström
Ämne: VB: Synpunkter kring uppdraget om samiska kulturarv

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

----- Ursprungligt meddelande -----

Ämne: Synpunkter kring uppdraget om samiska kulturarv

Skickat: 15 jan. 2019 21:27

Från: Lena Axelsson Westergren <lena.axelsson.westergren@gmail.com>

Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia:

Bürest!

Vi i föreningen Álgguogáhtie tackar för att vi får vara med och ge våra synpunkter.

Vi ser att det finns ett stort behov av att strukturera samla in, lagra och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial. Dels för att säkerställa att material samlas in från olika geografiska områden och från alla språkliga varieteter och dels för att det som samlas/samlats in görs mer tillgängligt för allmänheten. Strukturera är ett nyckelord. Att fastslå mål att arbeta mot och upprätta handlingsplan för genomförande för att sedan följa upp och så börja om igen.

Det är idag inte helt klart vem som har ansvar för att samla in, lagra och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial. Det behöver klargöras vilken instans som ska ha det ansvaret och vilka delar som kan delegeras. Därtill behöver det säkerställas att resurser tillsätts så att arbetet blir gjort. Det statliga ansvaret behöver tydliggöras också gällande resurser.

Vi ser att huvudansvaret inte bör ligga på en stiftelse men delar bör kunna delegeras.

Várradahkij

Lena Axelsson Westergren

ordf. Álgguogáhtie -umesamer i samverkan

070-3488125

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli; Ann Kristin Carlström](#)
Ärende: VB: Remissvar samiskt kulturarv
Datum: den 30 januari 2019 07:13:12
Bilagor: [Svar samisk kulturarv-föreninge Hijven.pdf](#)

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

---- Ursprungligt meddelande ----

Ämne: Remissvar samiskt kulturarv

Skickat: 29 jan. 2019 22:50

Från: Oskar Njajta Östergren <Oskar@bautafilm.se>

Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia:

Se bifogad fil.

Heelsegh

Oskar

--

Oskar Njajta Östergren
+46 70 555 13 17

Bautafilm AB
Mittibäcken 358
920 64 Tärnaby

www.bautafilm.se

www.facebook.com/bautafilm

twitter.com/Bautafilm

Föreninge Hijven (org.nr: 802465-2961) svarar på frågor angående samiskt kulturarv även om vi inte står på sändlistan.

Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

- Det finns stora "hål" i behandling av samiskt kulturarv som måste tas tillvara. Även historiska lämningar och kunskaper som är på väg att försvinna då de inte anses som prioriterade. Vi anser att samisk bofasthet, gårdsbruk och kombinationsnäring är ett sådant område. Även delar av det immateriella kulturarvet är inte skyddat eller inventerat. Vi tror det beror på att samiska institutioner inte har haft tydligt ansvar och ekonomi. Det finns fortfarande tid att göra ett ordentligt arbete att bredda insamlandet, bevarandet och vetenskapliga bearbetandet av dessa delar av samisk historia och kulturarv. Det bör ske med Sametinget som ansvarig myndighet.
- Ett problem är också ägandeskapet till fysiska kulturlämningar i naturen. Det råder en oklar situation vem som ska ta ansvar för dem. Sedan kollektiviseringen av renskötseln genom lappbyarna, och borttagandet av lappskatteländen, har många kulturlämningar lämnats vind för våg. Ursprungliga ägande familjer kanske inte är del av renskötsel eller samebyar idag varför det blir svårt att upprätthålla vård eller restauration. Till och med kan vård av samiska kulturlämningar idag anses vara exploatering och störande. Denna situation måste utredas.
- Det saknas en genomgående samisk definition av vad det samiska kulturarvet faktiskt ÄR. Det behövs en inifrån-process där vi själva definierar vårt kulturarv och gör prioriteringar därefter.

Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

- Självklart Sametinget.
- JA, ansvaret för samiskt kulturarv måste förtydligas. Se föregående punkt: hela begreppet samiskt kulturarv måste definieras av samer.
- Det måste skapas samiskt drivna organ som ska förvalta, vårda och arkivera. Kulturarv MÅSTE få kosta pengar och vi kan inte jobba utefter svenska definitioner på svenska institutioner. Det riskerar att bli exkluderande och felprioriterande.

Oskar Njajta Östergren, ordförande föreningen Hijven
Dearn- 2019-01-29

Obs: Vi vill vara med på Sametingets utskickslista. Mail: oskar@bautafilm.se

Från: administration@gaaltije.se
Till: [Susanne Idivuoma](#)
Ärende: SV: Inbjudan samråd om samiskt kulturarv
Bilagor: [image005.png](#)
[image003.png](#)

Hej Susanne!

Tack för inbjudan! Stiftelsen Gaaltije har inte möjlighet att delta på plats, tyvärr. Jag vill dock förmedla några av våra tankar, baserade på det arbete som vi gjort i projekt tillsammans med Förenings- och landsarkivet i Staare och där vi fokuserat på att inventera inställningen i det sydsamiska (Jämtland/Härjedalen/Dalarna) samhället (föreningar/organisationer/personer) till samiska arkiv. Våra slutsatser är;

- Det finns blandade inställningar till att lämna in sitt material till arkiv. Vissa är helt ok, andra är ytterst tveksamma.
- Vi ser ett kraftigt motstånd till att lämna sitt material till organisationer som inte är samiska eller har någon samisk koppling
- Vi ser att avståndet till organisationen har betydelse. Här kan vi t.ex. se att man är skeptisk till att lämna material till t.ex. Ajtte (avståndet!) eller ISOF (ägandet!)
- Vi ser att man kan tänka sig att vända sig till arkiv i närområdet.
- Det är viktigt att handhavande organisation och personer har ett förtroende hos de som ska lämna in material.

Utifrån detta tror vi på följande;

- I Saepmie behöver vi lokala arkiv
- Våra arkiv bör drivas av samiska organisationer
- Samisk arkivering skulle kunna organiseras under en huvudman men med flera lokala filialer.
- Det måste förstås finnas en säkrad finansiering.
- Stiftelsen Gaaltije skulle kunna vara intresserad av att ha ett (lokalt) ansvar för arkiv i framtiden.

Tack för nu. Hör av dig med frågor. Vi ser fram emot att få ta del av de anteckningar som tas vid mötet.

Trevlig helg!

Säkra din biljett till Staare2118 redan nu! www.facebook.com/staare2118/

Buerie heelsegigujmie!

Jerker Bexelius
Åejvie

1918 STAARE 2018

<https://www.facebook.com/Gaaltje-100307770041546/>

www.facebook.com/staare2018/

www.staare2018.se

Mobil: 070-6060862

jerker@gaaltje.se

Skype/Facebook/LinkedIn; jerker.bexelius

www.gaaltje.se

Från: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Skickat: den 7 september 2018 11:33

Ämne: Inbjudan samråd om samiskt kulturarv

Inbjudan

Sametinget och Institutet för språk och folkminnen vill inbjuda Er till samråd kring regeringsuppdraget om samiskt kulturarv.

När: 4 oktober 2018, 13.00-15.00

Var: Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum i Jokkmokk (Kemperummet)

Anmäl er senast den 27 september. Inbjudan avser en eller två personer per organisation.

Mer information finns i bilagorna.

Välkomna!

Dearvvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma

Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef

kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET

Box 90

981 22 GIRON / KIRUNA

Guossástallanbáiki / Besöksadress:

Adolf Hedinsvägen 58

Tel. 0980-780 48

www.sametinget.se

Kiruna Sameförening
Brytaregatan 14
981 34 Kiruna
Epost: kirunasameforening@gmail.com

Snid

Institutet för språk och folkminnen

Sametinget

Kiruna sameförenings svar på frågor om samiskt kulturarv

- Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

Kiruna sameförening ser ett stort behov av att dokumentera de lokala samiska språkvarieteterna i Kirunaområdet.

I sameföreningens egna samlingar finns mycket material från föreningens bildande och arbete för att stärka samiska intressen i kommunen. Däribland arbetet med att skapa övernattningsmöjligheter för samer i centralorten Kiruna. Detta arbete resulterade senare i en Samegård. Detta material finns det ett stort behov av att bevara.

- Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Kiruna sameförening anser att samiska språksamlingar ska hanteras av en etablerad samisk förvaltning. Lämpligen under Sametingets ledning.

Vi har inte kompetens att svara på hur ett förtydligande av det statliga ansvaret ska utformas, men anser att det behöver göras.

Kiruna 2019-01-11

Irene Kuhmunen

ordförande Kiruna sameförening

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli](#)
Ärende: VB: Synpunkter kring samiska kulturarv
Datum: den 30 januari 2019 16:10:26
Bilagor: [Lpss_ang_samiskt_kulturarv_20190130.pdf](#)

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

---- Ursprungligt meddelande ----

Ämne: Synpunkter kring samiska kulturarv

Skickat: 30 jan. 2019 15:09

Från: Marie Persson Njajta <kvannegrafiska@gmail.com>

Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia: annkristin.carlstrom@sprakochfolkminnen.se, Torkel Stångberg
<torkel@vapsten.se>

Till Sametinget och Institutet för språk och folkminnen (ISOF)

Svar till förfrågan utsänd från Sametinget 2018-12-06

Synpunkter kring samiska kulturarv

Det har nyligen kommit till vår kännedom att Sametinget och ISOF vill inhämta synpunkter kring samiska kulturarv, enligt regeringsuppdrag att se över behovet av insatser för samiskt arkivmaterial. Vi har även hört att tidsfristen är förlängd. Detta är en viktig fråga och Landspartiet Svenska Samer sänder härmed in synpunkter i bifogad skrivelse.

Meddela gärna att ni tagit emot brevet.

Buerie heelsegigujmie

Marie Persson Njajta

Enligt uppdrag

Styrelsen i Landspartiet Svenska Samer

-

SVAR TILL FÖRFRÅGAN UTSÄND FRÅN SAMETINGET 2018-12-06

Till Sametinget och Institutet för språk och folkminnen (ISOF)

Synpunkter kring samiska kulturarv

*Det har nyligen kommit till vår kännedom att Sametinget och ISOF vill inhämta synpunkter kring samiska kulturarv, enligt regeringsuppdrag att se över behovet av insatser för samiskt arkivmaterial. Vi har även hört att tidsfristen är förlängd. Detta är en viktig fråga och **Landspartiet Svenska Samer sänder härmed in synpunkter.***

Landspartiet Svenska Samer anser att Sametinget bör ha ett utpekade ansvar för samiskt kulturarv.

För oss är det självklart att Sametinget ska ha det utpekade ansvaret. Och även ansvar över en fungerande arkivverksamhet. Oavsett hur arbetet utformas ska huvudansvaret ligga på Sametinget. Vi ser det som en del i det samiska självbestämmandet.

Landspartiet Svenska Samer avstyrker att ISOF ska dela det ansvaret, utan ansvaret bör ligga hos oss samer själva. Det är vi samer som måste få vara med och definiera vad samiskt kulturarv är. Definitionsmakten måste läggas hos det samiska folket. Historien har dock gjort att samer själva aldrig haft den makten.

Nedläggningen av DAUM var en skam, där samiskt kulturmaterial lämnade Saepmie för att fraktas ned till Uppsala samt andra platser, vilket lett till både oro och sorg från samiskt håll. Vi vet även att samiskt arkivmaterial idag ligger ute på olika platser och riskerar förstöras eller försvinna. Det är svårt för enskilda samer, föreningar m.fl. att säkerställa en långsiktig förvaltning av olika anledningar, varav resursbrist är en. Att det saknas någon med ett övergripande ansvar, saknas ett samiskt "huvudarkiv" (med helhetssyn och överblick) samt att inte veta vart man ska vända sig är andra anledningar.

I framtiden lär behovet av arkivering bara öka, inte minst om man ser till arbetet som pågår för en sanningskommission. Oavsett hur arkiveringsarbetet för kommissionen kommer att utformas (kanske i form av en egen filial), bör ansvaret för samiskt arkiv ligga hos en samisk institution som representerar det samiska folket.

Angående samiskt kulturarv vill Landspartiet Svenska Samer understryka hur oerhört viktigt det är att **arbete inkluderande** för hela det samiska folket, dvs. både för renskötande och icke-renskötande samer. Det här handlar om hela folkets gemensamma kulturarv. Viktigt i arkivarbetet är därför ett arkiv som är inkluderande och ser till hela det samiska folkets liv, språk, kultur och historia, såväl renskötare som icke-renskötare.

Att ge Sametinget ett myndighetsansvar för samiskt kulturarv samt för arkiv, gör att man kan ge arkivet den stabila långsiktighet som finns om det ligger under en statlig myndighets beskydd – en långsiktighet som krävs för bl.a. finansiering och samisk kompetens.

Vidare anser vi att den nedtryckande behandling som staten utsatt det samiska folket för motiverar att man använder statliga resurser för att bygga upp och driva samisk arkivverksamhet långsiktigt – dvs. att arkivet ej är beroende av tillfälliga medel/resurser.

Vi föreslår att man ser över att bygga upp och placera arkivverksamheten i Aejlies samiskt centrum i Dearn/Tärnaby som är under uppbyggnad. Arbetet pågår redan där för att bygga upp en förvaltning av samiskt kulturarv, musei- och arkivverksamhet.

Aejlies ligger på traditionellt sydsamiskt område. I Dearn har Sametinget redan idag verksamhet och ett lokalkontor. Samiskt språkcentrum finns redan på plats. Ytterligare samiskt språkcentrum finns på norsk sida, på Sijti Jarng i Hattfjeldal. Det var lokalt engagemang och en långvarig strävan efter samiskt språk- och kulturcentrum i Dearn som föranledde placeringen av samiskt språkcentrum (under Sametinget) just till Dearn. Så där finns något att bygga vidare på.

Tärna är en bra plats med stark och viktig kulturhistorisk koppling. Sápmi är stort och det är bra att det nu skapas en samisk institution mitt mellan Jokkmokk och Östersund. Tärna är ett samiskt kärnområde med samiska åretruntmarker. I området talas fyra samiska språk: sydsamiska, umesamiska, nordsamiska och lulesamiska. Där finns även den sydligaste sameskolan.

Vi vill även påminna om förvaltandet av det samiska kulturresevatet Aatoeklibpie, där Sametinget skulle ta över förvaltarskapet. Detta är verkligen ett kulturarv där det ska vara en samisk förvaltning; ett fysiskt landområde plus ett arkiv man bör lokalisera till Tärna. Den första samiska återbegravningen / repatrieringen på svensk sida Saepmie ägde även rum här.

En av anledningarna till varför Aejlies samiskt kulturcentrum i Tärna är så viktigt, är att det i området finns en akut situation för det samiska kulturarvet som direkt påverkats av den svenska politiken och statens myndighetsutövning.

En anledning till varför statliga myndigheter gått så hårt fram i Västerbotten var att det var här den samepolitiska mobiliseringen och de första sameföreningarna tog fart och bildades. Detta har direkt att göra med kulturarvet – det samiska folket fick inte styra över sitt eget kulturarv. Samiska förkämpar insåg att statens påbud utifrån skulle splittra och såra såväl det samiska folket som det samiska kulturarvet. Och idag står vi med situationen att där stora delar av den samiska kulturen utgör hotade kulturarv.

Saepmie 30 jan 2019

Styrelsen i Landspartiet Svenska Samer

Enligt uppdrag

**Marie Persson Njajta
Landspartiet Svenska Samer**

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 8 januari 2019 09:13
Till: Kansli
Ämne: VB: Samiskt kulturarv_svar
Bifogade filer: RemissSametingetKulturarv.pdf

Hej,
Jag tror att vi har ett dnr om arkivuppdraget. Ragnhild skickade ut remissen till organisationer och föreningar.

Dearvvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma
Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET
Box 90
981 22 GIRON / KIRUNA
Guossástallanbáiki / Besöksadress:
Adolf Hedinsvägen 58
Tel. 0980-780 48
www.sametinget.se

Från: Birgitta Ricklund [mailto:bricklund@gmail.com]
Skickat: den 7 januari 2019 21:38
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Ämne: Samiskt kulturarv_svar

Hej,
God fortsättning på det nya året. Här kommer vårt svar på era frågor om samiskt kulturarv.
Heelsegh
Birgitta Ricklund
Orrestaare Saemien Sibrie

ORRESTAARE SAEMIEN SIBRIE

Birgitta Ricklund · Västerhus 120 · 894 91 Själevad
Tel: 070 687 00 69 · E-post: bricklund@gmail.com

2019-01-07

Samiskt kulturarv

Vilka insatser behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiskt arkivmaterial?

Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Vår förening har funderat länge på dessa fråga. Var lämnar vi in det material som vi samlat under föreningens verksamhetsår? Under tiden vi var verksamma i Noerthenaestie skickade vi material till Ája i Jokkmokk, men vad som gjordes med det vet vi inte.

Vi ser att det finns ett behov och helt klart är det Sametinget som ska vara instansen för arkivering av samiskt kulturarv. Institutet för språk och folkminnen (Isof) har erfarenheten, och tillsammans med Sametinget kan ett förslag utarbetas och skickas till alla institutioner/organisationer, som nu svarar på dessa frågor, för återkoppling.

Staten ska ha det yttersta ansvaret. Med speciella medel ska insatser skapas och organisationer/institutioner ska informeras om hur och varför kulturarv/dokument ska hanteras och vart det ska skickas. Syftet varför ett arkiv för samiskt kulturarv ska utformas, måste vara klart och tydligt

Arkivets geografiska placering ska utredas utifrån nuvarande institutioners resurser, finns redan nu kontrakterade lokaler som kan åta sig arkivering, krav specificering, etc.

Orrestaare Saemien Sibrie

Birgitta Ricklund

Ordförande

Från: [Sol-Britt Huuva](#) för [Kansli](#)
Till: [Susanne Idivuoma](#)
Ärende: VB: Översänder våra "Synpunkter till samiskt kulturarv"
Datum: den 1 februari 2019 06:55:00
Bilagor: [Renägarförbundets synpunkter Samiska kulturarv 2019-01-31.pdf](#)

4.2.6-2018-1077

//Sol-Britt

Från: Renägarförbundet Renägarförbundet [mailto:renagarforbundet@biegga.com]

Skickat: den 31 januari 2019 14:01

Till: Kansli <kansli@sametinget.se>

Ämne: Översänder våra "Synpunkter till samiskt kulturarv"

--

Renägarförbundet/Boazoeaiggádiid oktavuoha
Östra kyrkallén 2
982 32 GÄLLIVARE
renagarforbundet@biegga.com (ny e-mejl)

[org.nr 897300-4842](tel:897300-4842)

2019-01-31

RENÄGARFÖRBUNDET
BOAZOEAIĞGÁDIIĐ OKTAVUOHTA

Sametinget
Box 90
981 22 KIRUNA

Att. Susanne Idivuoma

Synpunkter kring samiska kulturarv.

Fråga 1. Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

Ett samiskt arkiv behövs i Sverige. För att de samiska handlingarna inte skall gå förlorade krävs att arbetet med det samiska arkivet kommer igång fortast möjligt. Idag tror vi det finns ett intresse för samiska handlingar och vi ser det viktigt att få igång mer av forskning och då framförallt samisk forskning. Mycket av det äldsta materialet finns förmodligen bara på samiska och då krävs det språkkompetens av den som skall dokumentera och arbeta med handlingarna samt att de har kunskap om samiska språken och kulturen. Det är återigen ett viktigt budskap till våra ungdomar om hur viktigt det är att kunna samiska och att det blir fler och fler tjänster där språket kan göra skillnad.

Vi vill att materialet blir lättillgängligt och att vi får en hållbar arkivutveckling med möjlighet till digitalisering i framtiden. Det bör inte bara handla om att bevara, utan också att vetenskapligt bearbeta materialet. För att så många som möjligt skall kunna ta del av materialet

Fråga 2: Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Renägarförbundet anser att det är viktigt att få till ett samiskt arkiv som börjar arbeta med det samiska arkivmaterialet. Huvudansvaret bör ligga på en statlig myndighet. Sametinget är ansvarig för den samiska kulturen enligt Sametingslagen och därför bör Sametinget ha det övergripande ansvaret för samiska arkiv, vilket bör förtydligas av staten. Då samerna är ett urfolk är det vi själva som då får resurser för arbetet med det samiska arkivet.

Vi ser att det är ett stort arbete men vi är inte ensamma. Idag finns samiska arkiv i andra länder och då finns det möjlighet att ta del av deras erfarenheter. Viktigt är också att det blir lättillgängligt så att fler får tillgång till det samiska arkivet och det innebär att materialet behöver digitaliseras.

För att komma igång behövs det information om "Vad är ett samiskt arkiv" och hur skall vi arbeta med detta. Det är också viktigt att det vid tillgängliggörandet av samiskt arkivmaterial finns en samsyn om vilka etiska regler som gäller.

En annan viktig fråga är "Hur gör vi för att skydda våra dokument mot kommersiellt utnyttjande". Vi tror också att det är viktigt att vi har förtroende för den myndighet som kommer att handha vårt material och att det samiskt perspektivet finns med.

2019-01-31

Sametinget och Ájtte samverkar redan idag om samiska biblioteket och en naturlig fortsättning vore att de också samverkade om de samiska arkivfrågorna och borde kunna fortsätta att utveckla detta tillsammans. Det finns säkerligen många fördelar att samarbeta med ett bibliotek och kanske kunna utveckla bibliotekstjänsten till att gälla även för arkivmaterial.

Eftersom avstånden är långa borde även Gaaltije tillsammans med Sametinget kunna ta hand om det sydsamiska området tillsammans med Umeå universitet.

För Renägarförbundet

Tomas Marsja
Ordförande

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli](#); [Ann Kristin Carlström](#)
Ärende: VB: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv
Datum: den 1 februari 2019 08:01:01
Bilagor: [Synpunkter kring samiska kulturarv.pdf](#)

Dearvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma
Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef
kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET
Box 90
981 22 GIRON / KIRUNA
Guossástallanbáiki / Besöksadress:
Adolf Hedinsvägen 58
Tel. 0980-780 48
www.sametinget.se

Från: Peter Rodhe [mailto:peter@rodhe.org]
Skickat: den 31 januari 2019 23:48
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Kopia: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>; kansli@sameatnam.se
Ämne: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Buoris Susanne,

Här är våra synpunkter kring uppdraget om samiska kulturarv.

Varrudagá
Peter

16 januari 2019 08:05:05 +01:00, skrev Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>:

Hej!

Vi behöver få in fler synpunkter därför skickar vi en påminnelse.

Sametinget och Institutet för språk och folkminnen vill ge Er tillfälle att inlämna synpunkter kring vårt uppdrag om samiska kulturarv. Se mer information i bilagorna.

Vi förlänger svarstiden till den **31 januari 2019**.

Dearvuodaiguin/ Med vänlig
hälsning

Synpunkter kring samiska kulturarv

Riksorganisationen Same Ätnam (RSÄ) vill lämna följande synpunkter:

- Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

Det viktiga är att samiska arkiv samlas in på en central plats som förvaltas av samer och samtidigt förtecknas – snarare än att det behöver bearbetas vetenskapligt. Vetenskapen kan komma sedan.

För det arkivmaterial som finns i svenska myndighetsarkiv krävs en statlig samordning för att inhämta information och handlingar som anses vara av samisk angelägenhet. Därefter göra en inventering av föreningar, organisationer, universitet och även privatpersoner och sedan nå ut till dem för att hitta eventuellt arkivmaterial som kan vara intressant för samtid och framtid. Eventuellt skapas ett projekt som ger åtminstone föreningar och organisationer stöd till att förteckna och lämna in arkiven.

- Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Ett samiskt arkiv ska förvaltas av samer. För långsiktighet bör Sametinget vara en av de förvaltande parterna. Arkivet bör stå under tillsyn från Riksarkivet eller under någon annan form av reglering som medger att arkivhandlingar bevaras, förtecknas och tillgängliggörs på rätt sätt.

- Övriga synpunkter:

Problemet idag är att den samiska historien (historiska uppteckningar, föreningsarkiv, tidigare forskning, privata samlingar, fotosamlingar etc) är spridd över svenska myndighetsarkiv och privata arkiv, bland samlare, på muséer, privatpersoner, hos riksorganisationer osv. Information är inte enkelt tillgänglig.

Flera av de samiska sammanslutningar och föreningar som gemensamt i över hundra år skapat de organisationer och det samhälle som finns idag, har ofta sina handlingar oförtecknade och lagrade på ett sätt som inte garanterar lång överlevnad. Det har pågått utredningar, har kommit ut vitböcker, rättegångar, föreningsaktivitet och seminarier med mera – och allt detta skulle kunna samlas på en plats till stor gagn för det samiska samhället.

Av den anledningen välkomnar vi att Sametinget och Institutet för språk och folkminnen arbetar vidare med sitt uppdrag.

Peter Rodhe, ordförande Riksorganisationen Same Ätnam

Till:
Sametinget och
Institutet för språk och folkminnen

SVAR FRÅN STIFTELSEN SAMEFOLKET, SAMISKA KULTURARV

Stiftelsen Samefolket har deltagit på mötet om samiskt kulturarv och arkiv på Ájtte fjäll- och samemuseum i Jokkmokk hösten 2018. Inledningsvis vill vi säga att det är viktigt och hög tid att finna en långsiktig och tillgänglig lösning för alla som har behov. Mycket arkivmaterial finns hos ideella föreningar och organisationer med knappa resurser inom kultursektorn och det är även även en fråga om demokrati och jämlikhet. Kanske behövs det utbildningsinsatser för att det samiska samhället ska kunna hantera och värdera sina arkiv rätt. Initialt bedömer vi att det även behövs riktade projektmedel. Ett samlat samiskt arkiv är angeläget för hela Sápmi. Denna skrivelse besvarar nedanstående frågor om samiskt kulturarv som ställts av Sametinget och Institutet för språk och folkminne.

Fråga: Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Vid mötet fanns en uppfattning om att samiskt arkivmaterial bör förvaltas av en samisk organisation som kan ta ett samlat och långsiktigt ansvar. Det fanns en bred uppfattning om att Sametinget bör ha det övergripande ansvaret, vi har ingen avvikande åsikt.

Vi vill samtidigt framhålla att digitalisering ger goda möjligheter för den som har det övergripande ansvaret att lägga ut uppdrag till platser där kunskap om materialet finns, det är viktigt att så görs för den lokala förankringen. Det bör också finnas lokala fysiska platser där man undersöka material och få fördjupning. Det är viktigt att det finns en teknisk samordning och beprövade säkra system som underlättar för dem som vill söka i flera arkiv för att skaffa samlad kunskap och jämföra. Det säkerställer också tillgänglighet över tid.

Vi har inte fördjupat oss i bakgrundsmaterialet i den mån att vi kan avgöra om det krävs ett förtydligande av det statliga ansvaret. Men erfarenhetsmässigt är nog svaret att det behövs.

Fråga: Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

Övergripande behövs ett utpekat uppdrag och resurser till den som har ansvaret.

Kanske behövs det utbildningsinsatser för att det samiska samhället ska kunna hantera och värdera sina arkiv rätt, initialt behövs riktade projektmedel. Ur ett brukarperspektiv - alltså för oss som har material som behöver arkiveras - är det viktigt att inte hamna i system som kräver personella och ekonomiska resurser som vi inte har idag.

Mycket av det material som kan arkiveras och tillgängliggöras finns hos kultursektorn med ideella organisationer eller hos organisationer med mycket knappa resurser. Det vore förödande att bygga upp system som är så krävande att det bara är stora eller statliga organisationer som kan fylla arkiven. Det här är en viktig fråga för kultursektorn och även en fråga om demokrati och jämlikhet.

Samefolkets har ett akut behov av att digitalisera och rädda vårt omfattande osorterade arkiv med bildnegativ, opublicerade bilder och handlingar kopplade till tidningsproduktionen och tidningens innehåll, som i vissa delar går tillbaka till 1903. Det har under flera årtionden förvarats i flyttkartonger och plastpåsar som förvarats i olika förråd. Materialet är unikt då det innehåller mer än hundra år av eget samiskt berättande i skriven form som många kan ta till sig. Det innehåller också annat som dokumenterar förutsättningarna för fri samisk media. Genom att öka tillgängligheten med sökbar digitalisering kan det tillgängliggöras forskare, samer och intresserade. Det förväntas stimulera ett ökat intresse och kunskapspridning om kulturens förändring och utveckling i allt från det vardagliga, det näringsmässiga till rättsliga och demokratiska frågor. Vi har vare sig egen ekonomi eller kunskap för att ta hand om materialet på ett säkert och korrekt sätt så vi ser mycket fram emot ökade möjligheter att göra detta.

Enligt uppdrag, styrelsebeslut 2018-12-13

Victoria Harnesk

Från: [Ragnhild Lind](#)
Till: [Kansli](#)
Ärende: VB: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv (18-1077)
Datum: den 21 januari 2019 14:53:16
Bilagor: [Svar samiska arkiv.pdf](#)

18-1077

Från: Ordförande Samefolket <ordforandesamefolket@gmail.com>
Skickat: den 21 januari 2019 14:47
Till: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>
Ämne: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Hej,

Tack för att du kollat, här kommer vårt svar.

Mvh,
Victoria

Den mån 21 jan. 2019 kl 08:39 skrev Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>:

Hej!

Nej, vi har inte tagit emot några synpunkter från er ännu.

Skicka gärna in före 31 januari 2019.

Dearvvuodaiguin / Med vänlig hälsning

Ragnhild Lind

Hálddaheaddji / Administratör

SÁMEDIGGI / SAMETINGET

Box 90

981 22 GIRON / KIRUNA

Besöksadress

Adolf Hedinsvägen 58

Tel 0980-78057

Fax 0980-780 31

www.sametinget.se

Från: Ordförande Samefolket <ordforandesamefolket@gmail.com>

Skickat: den 20 januari 2019 16:13

Till: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>

Ämne: Re: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Hej,

Jag vill dubbelkolla om vi på Samefolket skickat in våra synpunkter, jag vet att vi fattat

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 15 januari 2019 17:36
Till: Kansli; Ann Kristin Carlström
Ämne: VB: synpunkter samiskt kulturarv
Bifogade filer: Synpunkter kring samiskt kulturarv 20190115.pdf

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

---- Ursprungligt meddelande ----

Ämne: synpunkter samiskt kulturarv

Skickat: 15 jan. 2019 17:28

Från: Britt-Inger Tuorda <britt-inger.tuorda@samernas.se>

Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia:

Varrudagáj - Dearvuođaiguin - Buerie heelsegigujmie - Várradahkij
Med vänliga hälsningar

Britt-Inger Tuorda
Skávlláoajvve / Rektor

britt-inger.tuorda@samernas.se

0971 - 440 02

2019-01-15

Susanne Idivuoma
Sametinget

Här kommer några tankar angående samiskt kulturarv från Sámij áhpadusguovdásj. Tyvärr kunde skolan inte delta i oktober 2018.

Skolan ser att det är av stor vikt, att nu snarast samla in samiskt kulturellt – och språkligt material för framtiden, i syftet för kommande som vill förkovra sig och ta del av den samiska kulturen och språk.

Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?

Skolan som arbetar med de samiska språken och även med den samiska kulturen ser att det är viktigt att samla in och dokumentera de samiska språken samt kulturella inslag:

- ur ett dialektperspektiv (likt tidigare projekt som har gjorts i mitten av 1900 talet??). Ser det som viktigt för språkets bevarande men även för dess utveckling, där både olikheter som likheter i språk och dialekter framkommer. Idag kan jag lyssna på gamla inspelningar från ex. Girjas (Norrkaitum) och höra hur talare från det området talade vilket är otroligt värdefullt för språkinläringen samtidigt som det har en stor kulturellt värde.
- med fokus på olika kunskapsområden som slöjd, renskötsel, natur, fiske, jakt och andra levnadshistorier.

Det hade varit önskvärt att dagens och framtidens material var mer lättillgängligt. Att möjlighet ges, att man kan ta del av materialet via Internet, vilket ger en frihet att välja rum för att lyssna och ta del av materialet.

2019-01-15

Det är rätt brådskande att intervjua äldre medan de fortfarande finns. Men kanske också av språkligt intresse att intervjua en yngre grupp.

Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Ansvar för detta borde kanske ligga hos Institutet för språk och folkminnen eftersom de redan har det för andra språk. Finns det kanske också ett behov av samarbete med Sametinget?

Varrudagáj - Dearvvuodat - Buerie heelsegigujmie - Várradahkij
Med vänliga hälsningar

Britt-Inger Tuorda
Rektåvrrå/rector

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 10 januari 2019 08:36
Till: Kansli
Kopia: Ann Kristin Carlström
Ämne: VB: Sametinget och Institutet för språk och folkminne inlämnade synpunkter
Bifogade filer: 214-18.pdf

Dearvvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma
Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET

Box 90

981 22 GIRON / KIRUNA

Guossástallanbáiki / Besöksadress:

Adolf Hedinsvägen 58

Tel. 0980-780 48

www.sametinget.se

Från: Katy Unga [mailto:katy.unga@sameskolstyrelsen.se]
Skickat: den 9 januari 2019 15:57
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Ämne: Sametinget och Institutet för språk och folkminne inlämnade synpunkter

Se bifogande fil

--

Hälsningar

Katy Unga

Postadress: Box 155, 962 24 Jokkmokk
Besöksadress: Lärargatan 2, 962 24 Jokkmokk
Telefon: 0971-442 00 (vx)

E-mail: katy.unga@sameskolstyrelsen.se

Genom att du skickar e-post till Sameskolstyrelsen så ger du oss vissa personuppgifter om dig själv. Din e-postadress loggas och innehållet i mejlet sparas så att vi kan hantera ditt ärende. Hur vi behandlar och skyddar uppgifterna regleras av EUs dataskyddsförordning och den svenska dataskyddslagen. Mer information finns på vår hemsida: <https://sameskolstyrelsen.se/hantering-av-personuppgifter/>

Sändlista
Datum
2019-01-09
SamS Dnr 214/2018 P100

Susanne.idivuoma@sametinget.se

Frågor om samiskt kulturarv

Det är av stor betydelse att staten tar ansvaret för att förvalta samiskt arkivmaterial för framtida forskning. Den samlade myndigheten skulle då både samla in, förvalta och ta ekonomiskt ansvar för att detta görs. På vilken statlig myndighet det ska ligga är beroende av vilken myndighet som har kunskap och resurser för detta. Sametinget som är en samisk myndighet vore en myndighet som skulle kunna ha ansvaret för det samiska arkivmaterialet.

Laila Stenberg, biträdande skolchef

Emma Stålnacke

Från: solveig labba <labbasolveig@gmail.com>
Skickat: den 12 februari 2019 12:08
Till: Ragnhild Lind; Kansli
Ämne: Kulturarv

Hej

Skickar här ett försenat svar från Sameslöjdstiftelsen
 Dearvuot Sámi duoji sátnejodiheadjin Solvrig Labba

Sámi Duodji tackar för möjligheten att svara på de nedanstående frågorna och hoppas på en fortsatt givande dialog.

Två frågor

□ **Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?**

◦ De befintliga institutionerna har en viktig roll vad gäller insamling, bevarande och tillgängliggörande av kulturarvet. Här har Ájtte en särställning. Utöver det behövs en satsning på att den vetenskapliga kvalitén på forskningsarbetet hela tiden ligger i framkant och höjs. Viktigt är att det finns en försörjning till Ájtte med kompetent personal även i framtiden.

Det kan noteras att, som det står i Regeringens proposition 2016/17:116 , ”Det innebär att deras roll som självständiga kunskapsinstitutioner, som i centrala delar av sin verksamhet ska stå fria från politisk påverkan, behöver stärkas och utvecklas.

Armlängds avstånd bör bl.a. gälla just i frågor om hur det förflutna bäst tolkas och presenteras.” Propositionen var lagd med Alice Bah Kuhnke(MP)som kulturminister.

□ **Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?**

◦ Sámi Duodji ser som sin roll att, tillse att kunskapen om det samiska slöjdandet traderas och ger nya slöjdare möjlighet till eget skapande. Ett skapande på alla nivåer, barnens, ungdomars, hemmaslöjdarens och den professionella slöjdarens nivå. Denna handens kunskap är ett eget kulturarv. En traditionell kunskap som ska delges nya slöjdare. Den delen av vår verksamhet vill vi stärka under kommande år.

Inriktningen är väl beskriven i Sametingets policydokument för traditionell kunskap under rubriken ” Vidareförmedling av árbediehtu”.

I Prop. 2016/17:116 står det att: ” Sedan 2011 anges även i 1 kap. 2 § regeringsformen att det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. Det av riksdagen antagna övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.”

Denna skrivning är tydlig och ger stöd för Sámi Duodjis verksamhet.

Silbonah Sámesijdda
A Silversparf
Garnisonsgatan 55
961 36 Boden
www.silbonah.se
silversparf@gmail.com

Snid

Synpunkter ang prop. 2016/17:116 12.2.3 Arkivmaterial med koppling till det samiska folket

Vår samiska historia riskerar hela tiden att hamna i det fördolda. Ett stort antal forskare har sedan 1600-talet studerat och fotograferat och dissekerat samer och det samiska samhället in på bara livet. Det är av största vikt att denna forskning och allt insamlat finns tillgänglig för nu levande och kommande generationer av samer.

Samtidigt måste forskning som görs ifrågasättas utifrån hur den görs. Vi ser det som nödvändigt att meddela det historiska skeendet utan den nedvärderande syn som det etablerade samhället och svenska forskarna har haft och till stor del fortfarande har.

Den utifrånblick som använts och som exotiserat samer till ”De andra” måste utmanas. Detta kan göras med stöd av det växande forskningsfältet ”Urfolksforskning” eller på engelska ”Indigenous Studies” som är ett växande fält, för forskning och undervisning. Fältet finns väl representerat i Norge, Finland, USA, Kanada, Australien och Nya Zeeland, men är fortfarande underrepresenterat i Sverige. Inom fältet är urfolk själva ledande, och finns på alla nivåer, från studenter till professorer, dekaner och även rektorer.

I Silbonah har vi arbetat i 20 år med att samla in material som rör områden i Jokkmokks, Edefors, Över- och Nederluleå, Piteå, Arvidsjaur m fl socknar, där vi har delar av slakten. Ett kostbart problem har varit att material finns i så många arkiv över hela landet, från byakistor, hembygdsföreningars och kommunala arkiv till lands- och riksarkiv.

Vi behöver ett samiskt arkiv som kopierar allt material och tillgängliggör detta för den samiska befolkningen. Genom digitalisering kan många fler få tillgång till arkiven.

Föreningar som vår kan bidra med både material och erfarenheter från arkivvärlden.

Ansvaret för att ta hand om det samiska kulturarvet ligger hos staten i samverkan med samer. Det viktiga är dock att de medel som ska finansiera detta arbete måste vara omfattande och utgå från statliga medel.

Dessutom behöver kompetensen höjas hos det samiska samhället generellt. Det behövs fler samer som själva har utbildning för att hantera samiska arkiv och kulturarvssamlingar. Det behövs fler samer som är disputerade forskare och därmed kan vara aktiva inom området. Även detta är ett ansvar för svenska staten, som genom en utbildningspolitik och diskriminerande politik gentemot samer, har underminerat möjligheter för samer att själva kunna ta ansvar för kulturarv och arkiv.

[Skriv här]

Vi ser flera frågor som behöver närmare utredas i förhållande till arkiv och kulturarv, från samiskt perspektiv, och med statlig finansiering för att det ska gå att genomföra:

De mänskliga kvarlevor av samer som finns på flera statliga institutioner.

De rasbiologiska institutets samlingar av fotografier och dokument, som finns på Uppsala universitetsbibliotek.

Fotografier av samer och dokumentation av samiskt samhälle från alla de forskare som studerat samer genom tiderna. Dessa finns i Sverige, men även utomlands.

De insamlade föremål som finns på flera olika museer, däribland kläder, smycken, trummor och seitar.

Ljudinspelningar och ljudupptagningar som finns i arkiv – privata och offentliga.

Ljudinspelningar och ljudupptagningar – intervjuer – som är av nyare årgång och finns hos forskare som fortfarande är aktiva.

Det behövs även en översyn av etiska förhållningssätt gentemot nya inspelningar av forskare i förhållande till samiska samhället. Med GDPR lagen har det framkommit regler som gör det svårt för forskare att hantera inspelningar på ett sätt som säkrar tillgången för efterkommande.

Samer måste få tillgång till de inspelningar som gjorts av röster från det samiska samhället. Här behövs en noggrann genomgång och även ett uppmärksammande av hur forskare gör med insamlat material.

Det behövs en översyn av forskningsinsatser gjorda av forskare vid utländska universitet, exempelvis universitet med säte i Norge. I Norge finns krav om att inspelningar ska förstöras efter genomförd forskningsinsats, även om intervjuerna gjorts i Sverige/ på svensk sida av Sábmme. Detta förfaringssätt är inte förenligt med att tillgängliggöra samisk kultur och historia för kommande generationer.

Digitalisering av samiskt kulturarv är av stor betydelse – samtidigt som bevarandet inte enbart får överlätas till tekniska lösningar som snabbt åldras och inte blir tillgängliga i framtiden.

Sammanfattning:

Silbonah Sámesijdda menar att är helt klart nödvändigt med en översyn av kulturarv och samlingar och att denna ska ha omfattande statlig finansiering och vara långsiktig.

Översynen ska göras med omfattande samiskt deltagande, såväl från föreningsnivå som från forskarnivå. Metoderna för översynen och etiska förhållningssätt ska hämtas från urfolksforskningen – Indigenous studies- och utföras utifrån samiska perspektiv och synsätt.

Det finns ett stort antal sameföreningar på lokal nivå som har denna kompetens. Deras deltagande ska finansieras med statliga medel och vara tillräckligt för att inte enbart vara i

[Skriv här]

form av ”alibi”. Samiska organisationer/föreningar ska vara med på ledningsnivå och kunna bidra till utformningen av arbetet.

Samisk forskarkompetens ska anlitas. Det finns flera samer som är disputerade och aktiva forskare med kompetens på området kulturarv och arkivsamlingar. Av dessa finns flera nu aktiva i Sverige, och dessa ska ej förbigås.

Det behövs en satsning på utbildning av samer för just kulturarv och arkiv. På universitetsnivå, men även doktorsgrad, samt satsning på forskningsområdet. Vi uppmanar till att särskilda forskningsmedel avsättes för detta – där samiskt deltagande är en självklarhet, både från forskningssidan och som representanter från samiska föreningar och organisationer.

Det behövs lagstiftning på området för att garantera samiskt kulturarv och samlingar. Denna lagstiftning måste utarbetas i nära samverkan med samiska föreningar och organisationer och med hjälp av forskare som själva är samer. Här kan erfarenheter och kunskap hämtas in från de länder som hunnit längre på detta område.

Boden den 29 januari 2019

För Silbonah Sámesijdda

Agneta Silversparf

Emma Stålnacke

Från: Susanne Idivuoma
Skickat: den 18 januari 2019 13:02
Till: Kansli; Ann Kristin Carlström
Ämne: VB: Samiskt kulturarv.

Från: Lars-Ove Kuorak <lokuorak@hotmail.com>
Skickat: den 18 januari 2019 12:49
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Ämne: Samiskt kulturarv.

Hej Susanne.

Med anledning av ert utskick avseende samiskt kulturarv får ni följande svar av Storlule sameförening:

Vi arkiverar sen ett antal år tillbaka alla våra dokument hos Ajtte museum i Jokkmokk. Det har flera orsaker: dels bevara dokumenten för egen del samt för eventuell forskning i en framtid. Våra dokument är tillgängliga för alla. Om vi som har funnits i 35 år som förening har en betydande mängd dokument så finns det äldre föreningar än vår som förmodligen har dokument på många platser. Det måste finnas ett stort värde i att samla ihop all denna dokumentation till ett ställe där eventuella studier i en framtid kan göras. Om inte annat så för kulturarvets skull.

Vårt förslag är att det utses/anställs personer under några års tid som får till uppgift att samla ihop denna stora mängd dokumentation. Det kan ju inte finnas så stora hemligheter i denna dokumentation så rimligtvis bör det inte vara några större problem att åstadkomma detta. Föreningarna kommer att vara behjälpliga med detta.

Ansvar för bevarandet bör ligga hos en myndighet/organisation. Rimligtvis bör det hamna hos Sametinget.

Mvh.
Lars-Ove Kuorak
Storlule sameförening

Virus-free. www.avg.com

Emma Stålnacke

Från: Emma Stålnacke för Kansli
Skickat: den 14 januari 2019 15:45
Till: Susanne Idivuoma
Ämne: VB: yttrande kulturarv
Bifogade filer: Scanned from a Xerox Multifunction Printer.pdf

Dnr 4.2.6-2018-1077

/Emma

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Jenny Wik-Karlsson [mailto:jenny@sapmi.se]
Skickat: den 14 januari 2019 13:48
Till: Kansli <kansli@sametinget.se>
Ämne: yttrande kulturarv

Bifogat finns SSR:s synpunkter avseende kulturarv m.m Vänligen Jenny

Jenny Wik Karlsson
Verksamhetschef/Förbundsjurist
Direkt: 090 14 11 83
Mobil 072 202 12 00
Facebook: @sapmi.se
Instagram: @samernasriksforbund
Twitter: @sapmi_se

När du skickar e-post till SSR så innebär detta att SSR behandlar dina personuppgifter. För att läsa mer om hur detta går till, klicka här [E-mailing SSR will result in SSR processing your personal data. For more information on how this is done, click here](#)

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: info@sapmi.se <info@sapmi.se>
Skickat: den 14 januari 2019 13:45
Till: Jenny Wik-Karlsson <jenny@sapmi.se>
Ämne:

Öppna det bifogade dokumentet. Det har skannats och skickats till dig med en flerfunktionsskrivare från Xerox.

Antal bilder: 2
Bifogad filtyp: pdf, Flersidigt

Flerfunktionsskrivarens placering: SSR

SÁMIID RIIKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund - SSR

2019-01-15

Till
Sametinget
Box 90
981 22 Giron/Kiruna

Frågor om samiskt kulturarv

Sámiid Riikkasearvi (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovan angivna frågeställning. Med anledning härav lämnar SSR följande yttrande till Sametinget:

1. Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiskt arkivmaterial?

SSR anser att frågan är av stor vikt, bevarande av samiskt arkivmaterial är viktigt ur flera aspekter. SSR anser att det behövs mer ekonomiska resurser för att samla in och bearbeta och arkivera samiskt arkivmaterial. Många sameföreningar och samebyar har inte ekonomiska möjligheter att på ett rättssäkert bevara sitt eget arkivmaterial i form av mötesprotokoll, medlemsärenden osv. SSR har idag ett omfattande arkivmaterial men saknar också ekonomiska och personella resurser för att bearbeta materialet. Det samiska arkivmaterial som finns samlat hos SSR, föreningar, samebyar och enskilda samer är en viktig del av vår egen samiska historia, därför är det viktigt att arkivmaterial bevaras för kommande generationer.

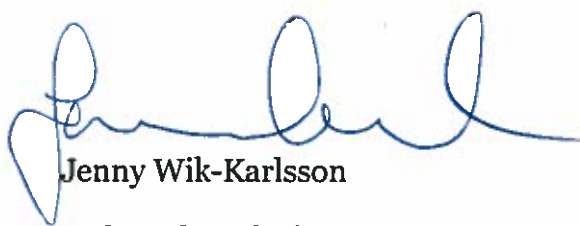
Det behövs också mer samordning i frågan om bevarande och insamlande av samiskt arkivmaterial. Idag är det svårt att få en översikt vilket samiskt material som finns och om det är tillgängligt för det samiska samhället och vetenskaplig forskning. SSR anser att samordningsansvaret bör ligga på Sametinget. SSR anser också att sametinget ska arbeta för att möjliggöra för det samiska civilsamhället får ekonomiska resurser att arbeta med frågan.

2. Vem ska ansvar för samiskt kulturarv? Behövs ett förtydligande?

SSR anser att Sametinget ska ha det övergripande ansvaret för det samiska kulturarvet men i nära dialog med det samiska civilsamhället. SSR är en nationell ideell organisation och i vårt arkiv har vi en stor samling av skrivet arkivmaterial som är en del av samiska historien. Vårt arkivmaterial omfattar handlingar sedan organisationen bildades 1950 ända fram till idag. SSR har vid upprepade tillfällen sökt finansiering för att få digitalisera vårt omfattande arkivmaterial, men fått avslag på alla ansökningar. Sametinget bör tillse att samiska riksorganisationer får ekonomiska medel och administrativa resurser för att digitalisera sitt eget material så att arkivmaterialet blir tillgängligt dels för vetenskaplig forskning och dels för det samiska civilsamhällets medlemmar. SSR har ett omfattande arkivmaterial som har använts vid principiellt viktiga rättegångar, t.ex. Girjasmålet. Om inte SSR:s insamlade arkivmaterial digitaliseras inom en snar framtid är det risk att det kan förstöras vid tex. vattenskada eller brand, det vore förödande för hela det samiska samhället om det arkivmaterial skulle gå förlorat.

Förslag- Årlig arkivkonferens

SSR föreslår att Sametinget arrangerar en årlig, nationell arkivkonferens som kan inspirera enskilda och föreningar och samebyar att bli mer aktiva vad gäller samiska arkivfrågor. Dessutom bör Sametinget i samarbete med t.ex. ISOF årligen utlysa ekonomiska medel som organisationer kan söka för att bevara sitt samiska arkivmaterial. Sametinget och/eller ISOF skulle i samarbete med Ájtte fjäll-och samemuseum arrangera kortare kurser i arkivkunskap intresserade föreningar, samebyar och enskilda samer. Dessa kurser skulle kunna omfatta hur bevarar man arkivmaterial, intervjueteknik, skrivande av avtal med informanter m.m.

Jenny Wik-Karlsson

verksamhetschef

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli; Ann Kristin Carlström](#)
Ärende: VB: Kulturarv svar på frågor
Datum: den 30 januari 2019 12:50:53
Bilagor: [Kulturarvet, VSS svar till Sametinget_red.odt](#)

Dearvvuodaiguin/ Med vänlig hälsning

Susanne Idivuoma
Ossodathoavda kultuvra/ Avdelningschef
kultur

SÁMEDIGGI / SAMETINGET
Box 90
981 22 GIRON / KIRUNA
Guossástallanbáiki / Besöksadress:
Adolf Hedinsvägen 58
Tel. 0980-780 48
www.sametinget.se

Från: Sigrid Stångberg [mailto:sigrid.stangberg@gmail.com]
Skickat: den 30 januari 2019 12:34
Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>
Ämne: Kulturarv svar på frågor

Tack för utökad tid! Hoppas detta beaktas!
Sagka

Vadtejen Saemiej Sijte (VSS)
Ordf Sagka Stångberg
vadtejen@gmail.com

Svar på frågor om kulturarvsprop.

Till Sametinget
att Susanne Idivuoma

12.2.3 Arkivmaterial med koppling till det samiska folket

1. Vadtejen Saemiej Sijte (VSS) anser det av yttersta vikt att samla in, dokumentera och kartlägga muséers, föreningars, organisationers och privata människors arkivsamlingar, så att det finns en översikt för att kunna fortsätta insamlandet, då man därmed ser vad som fattas och vilka luckor som finns. VSS har under projektet "Vaapsten Jeanoe bealan Saemieh" intervjuat äldre människor för att deras kunskaper inte ska försvinna, men detta material, som omfattar ca 300 kassettband mm måste arkiveras och digitaliseras. På samma sätt har föreningar och privata personer arbetat och fortsätter arbeta. Äldre personers kunskap måste fortlöpande dokumenteras framför allt i områden där de samiska markerna utsatts för hård exploatering och kolonisering.

2. VSS delar utredarens bedömning, men förutsätter dock att detta är ett första steg, och att Sametinget i nästa steg ska ansvara fullt ut för insamlande, bevarande och vetenskaplig bearbetning av material och genom uppsökande verksamhet fortsätta dokumentationen av urfolket samerna.

Självklart måste frågor kring samiskt kulturarv "ägas" av samerna själva. Det är en del av ett samiskt självbestämmande i egna viktiga frågor. Det är bland annat viktigt för att kunna skapa och upprätthålla ett förtroende hos det samiska folket. VSS menar att ett sådant förtroende är en förutsättning för att samer själva, i föreningar, organisationer och som individer, ska vilja bidra till insamling, dokumentation och arkivering av sitt kulturarv. Av samma anledning är det viktigt att ett arkiv även finns fysiskt placerat lokalt i Saepmie. En placering i Dearn/Tärnaby i det planerade samiska centret Aejlies är den bästa lösningen.

Vi menar att utredarens förslag skyndsamt ska genomföras, och förutsätter att Sametinget tilldelas medel för detta utökade ansvar. Man behöver även tydliggöra Sametingets ansvarsområde gentemot ISOF och för ett större inflytande och ansvar .

Tärnaby dag som ovan

Sigrid Stångberg

Från: [Susanne Idivuoma](#)
Till: [Kansli](#); [Ann Kristin Carlström](#)
Ärende: VB: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv
Datum: den 31 januari 2019 15:44:58
Bilagor: [Synpunkter_Vaisa_Sameförening_Frågor_om_samiskt_kulturarv_20190131#.pdf](#)

Skickat från min Xperia-smartphone från Sony

---- Ursprungligt meddelande ----

Ämne: VB: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Skickat: 31 jan. 2019 15:22

Från: Annelie Päiviö <annelie.paivio@telia.com>

Till: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Kopia:

Hej Susanne!

Här kommer synpunkter på uppdraget om samiska kulturarv från oss i Vaisa Sameförening.

Med vänlig hälsning

Annelie Päiviö
Ordförande, Vaisa Sameförening
c/o Engström
Fröbomsvägen 6
982 620 PORJUS

Från: Ragnhild Lind <Ragnhild.Lind@sametinget.se>

Datum: 16 januari 2019 08:05:05 CET

Till: Kansli <kansli@sametinget.se>

Kopia: Susanne Idivuoma <Susanne.Idivuoma@sametinget.se>

Ämne: Påminnelse: Synpunkter kring samiska kulturarv

Hej!

Vi behöver få in fler synpunkter därför skickar vi en påminnelse.

Sametinget och Institutet för språk och folkminnen vill ge Er tillfälle att inlämna synpunkter kring vårt uppdrag om samiska kulturarv. Se mer information i

Vaisa Sameförening vill härmed lämna följande synpunkter där vi avgetts möjligheter att yttra oss i följande frågor:

1. Vilka insatser ser ni behövs för att samla in, bevara och vetenskapligt bearbeta samiska arkivmaterial?
2. Vem ska ansvara för samiskt kulturarv? Behövs det ett förtydligande av det statliga ansvaret för samiskt kulturarv?

Vi ser inte idag att det finns någon myndighet i Sverige som har ett tydligt totalansvar för det samiska kulturarvet och vi stödjer självklart de uppdrag som Institutet för språk och folkminne och Sametinget fått för att utreda vem som ska ha det statliga ansvaret. Enligt Sametingslagen ska Sametinget ha ansvar för samisk kultur, detta torde innefatta immateriellt kulturarv.

Idag har vi förstått att det i stor grad är Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelser som har ett uppdrag av regeringen att arbeta med frågor kopplande till det samiska kulturarvet inklusive immateriella kulturarvet såsom seder och traditioner som överförs mellan generationer av samer. (jojk, berättelser etc.).

Enligt vår uppfattning så bör Sametinget få ett tydligare uppdrag och ett totalansvar för det samiska kulturarvet vilket då också självklart innefattar insamling, bevarande och med tydliga riktlinjer också vetenskapligt bearbeta material som tillhör det samiska kulturarvet. Till uppdraget ska ju då självklart medfölja resurser och kompetens.

I övrigt behövs en mer tydlig plan, över hur insamlingsarbetet kan utföras och stödjas, vad som krävs för att kunna bevara materialet för framtiden samt hur materialet kan komma att behöva bearbetas.

I dag finns inget samiskt arkiv i Sverige medan det finns samiska arkiv både på norsk och finsk sida av Sápmi, anledningen till detta kan vi endast spekulera i.

Vi tror också att ett samiskt arkiv med fördel kunde samordnas med Åjtte Svenskt Fjäll som idag både har faciliteter och viss kompetens i frågorna, ansvaret för arkivet skulle fortfarande Sametinget ha huvudansvar för.

Pratar vi om behov i det samiska lokalsamhället så ser vi behov av rådgivning och tydlig kravställning, väl fungerande verksamhetssystem och tydliga och väl kommunicerade rutiner för organisationers, föreningar, samebyars dokument- och ärendehantering skapar förutsättningar för en väl fungerande arkivfunktion för framtiden.

Vi ser behov av råd och rön hur förvara och sköta arkivmaterial som består av ex. pappershandlingar, ljudinspelningar, film, fotografier, ritningar, kartor men också för senare tids medier såsom e-post, textmeddelanden (sms) och andra typer av inlägg i sociala medier (Twitter, FB, Instagram) samt olika typer av föremål som förvaras på olika medier som t ex. papper, kassetband, disketter, cd-skivor, mikrofilm, videoband, servrar, lokala datorer, externa hårddiskar etc. Detta hade sannolikt underlättat vår roll och vårt ansvar att vårda viktigt material för framtida bruk. Idag finns ingen nämnvärd ordning och handlingar finns inte samlade på ett enda ställe utan kan finnas utspridda på många olika platser (ex hos olika personer med särskilda uppdrag i föreningar och samebyar. Det finns idag också många samiska organisationer som inte är statliga och som lyder under vissa arkiv och bevarandebestämmelser, där finns också stor risk att viktigt material inte förvaras och söts

på ett tillfredsställande sätt eller vara sökbart och därför riskera att inte kunna användas i framtiden.

Som vi nämnt tidigare så behöver olika typer av arkiv resurser och finns det ett ärligt intresse att bevara information från det samiska samhället innebär det att det också måste tillställas resurser för registrering, handläggning, sökfunktioner, upprätta förteckningar etc. Även digitala arkiv kräver resurser i form av personal, handläggning, tar emot leveranser, slutarkivering, kontroll för långsiktigt bevarande, serverutrymme, IT-stöd etc.

Sametinget bör få ett totalansvar för att utveckla och inrätta en särskild avdelning med ansvar för insamlingsarbete av samiskt arkivmaterial, vårda förteckna och vetenskapligt bearbeta samlingar som kan komma att överlämnas. Vi tror som vi sagt tidigare att en samlokalisering med Åttte Svenskt Fjäll- och Samemuseum kan vara ett alternativ för att få frågorna att röra sig och för att inte riskera att komma framåt i frågorna få det lätt kan handla om att lämpliga faciliteter för att ta hand om arkivmaterial är dyra att uppföra och att det inte är ekonomiskt försvarbart att flytta över handlingar från ex Riksantikvarieämbetet med flera av den anledningen.

Vi hoppas att frågorna kan komma att prioriteras, tillställas resurser och finna vägar framåt.

Jokkmokk den 31 januari 2019

Annelie Päiviö, ordförande
Vaisa Sameförening
c/o Engström
Fröbomsvägen 6
982 60 PORJUS